

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ РЕЖИСЕРСЬКИХ УМІНЬ ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

1. Педагогічна майстерність та творчість вихователя.
2. Необхідні якості сучасного вихователя.
3. Складові педагогічної майстерності вихователя.
4. Професійні компетентності педагогів.

Педагогічний потенціал театралізованих ігор обумовлює доцільність їх широкого впровадження в систему дошкільної освіти. Ефективність використання мистецьких ігор, театралізованих зокрема, залежить від педагогічної майстерності та творчості вихователя дошкільного закладу. Основна проблема полягає в необхідності володінням педагогом-дошкільником професійними способами організації освітньої роботи, режисерськими вміннями, в процесі яких реалізовується ефективний вплив мистецтва на розвиток особистості дитини дошкільного віку.

У дошкільному закладі доцільно використовувати у практиці систему детального ознайомлення педагогів з засобами театрального мистецтва та навчання акторським та режисерським вмінням. Адже процес формування творчих умінь дошкільників багато в чому залежить від спрямованості педагогів на застосування в освітньому процесі засобів театральної діяльності, практичних занять для вдосконалення власних акторських та режисерських умінь. Процес педагогічної дії мистецтва складний і неоднозначний. Він пов'язаний глибинним корінням з явищами, що відбуваються в психіці, духовному світі особистості; через безпосередній або опосередкований вплив чинників соціального буття, які можуть як підсилювати так і знижувати ефективність процесу [4, С. 56].

Ідея про необхідність володіння педагогом засобами театрального мистецтва була висловлена видатним українським режисером Олександром Соломарським, який зазначав: «Вміле використання мистецтва режисера педагогами та батьками має першорядне значення... Отже, першим пунктом у програмі естетичного виховання дітей я б означив питання, що умовно називається виховання вихователів». За умови вмілого використання принципів театральної педагогіки педагогічне мистецтво вдосконалюватиметься. Микола Шуть вважає гру ефективним засобом досягнень педагогічної мети при відповідній організації ігрового простору та

майстерному володінні аудиторією, зокрема дитячим колективом. Серед *необхідних якостей сучасного вихователя* вагоме місце посідає ігромайстерність. У комплексі творчих здібностей ігромайстра виокремлюють:

- перцептивні – здатність сприймати і розуміти інших, педагогічна спостережливість і пильність;
- організаторські – здатності моделювати події, ситуації, створювати умови для ефективного розгортання гри і формування ігрової культури, спрямовувати на досягнення єдиної мети;
- режисерські – здатність проектувати, аналізувати ситуації, результати діяльності, оперувати знаннями, уміннями, досвідом;
- експресивні – здатність ефективно виражати свої думки, знання, почуття, переживання за допомогою мовлення, міміки, жестів. Забезпечуються значною мірою ораторськими здібностями. Висока культура мовлення, гарна дикція, гумор, іронія, здібність до експромтів виступають потужними засобами впливу слова на особистість;
- сугестивні здатності виражаються в емоційно-вольовому впливі, в умінні навіювати, в наявності динамічних харизматичних характеристиках особистості;
- комунікативні – здатність ігромайстра відчувати потребу у спілкуванні, у встановленні гуманістично доцільних стосунках з колективом дітей ;
- спеціальні – особистісні схильності до певних видів діяльності, які дозволяють ігромайстру інтенсивно розвиватись самому, розширюють діапазони впливу на аудиторію, підвищують його авторитет;
- творчі – здатність нестандартно вирішувати завдання, спроможність генерувати ідеї, вільно імпровізувати, демонструвати креативні здібності [3, С. 114].

Процес формування творчого педагога залежить від певних творчих здібностей, мистецької праці та самовдосконалення. У контексті характеристики педагогічної діяльності крізь призму мистецтва, педагога-дошкільника можна порівняти з актором, метою діяльності якого є активна співдія з дітьми та емоційно-комфортне спілкування.

Погоджуємося з думкою Л. Загородньої, щодо сутності та *складових педагогічної майстерності вихователя* дошкільного закладу,

спільних особливостей театральної творчості і педагогічних впливів. Науковці виділили наступні спільні ознаки:

1. Змістовна ознака – комунікативність, жива співпраця об'єктів і суб'єктів діяльності: актора з публікою, вихователя – з вихованцями.
2. Цільова ознака – вплив людини на людину та виклик відповідного переживання у партнера-глядача (вихованця).
3. Інструментальна ознака - особистість творчого педагога як інструмент впливу на вихованців.
4. Процесуальні характеристики:
 - процес театральної і педагогічної творчості здійснюються під час публічного виступу, де діти (глядачі) активні учасники цього процесу;
 - театральна і педагогічна творчість перетворюють об'єкт впливу на суб'єкт;
 - в основі акторської і педагогічної творчості лежить творчість у відведеній для цього час, що вимагає оперативності в керівництві своїм організмом, створення робочого самопочуття;
 - результати театральної і педагогічної творчості динамічні, розвиваються, змінюються, тобто являють собою процес; театральна і педагогічна творчість мають колективний характер.
5. Структурна ознака – аналіз матеріалу, визначення проблем, протиріч; народження задуму, аналіз результату, корегування. При цьому робота над матеріалом заняття і роллю відбувається в три основні етапи:
 - репетиційний – у актора, підготовчий – у вихователя;
 - технічний (на репетиціях закріплюється роль актора; у вихователя складається план, фіксується хід заняття);
 - період втілення творчого задуму (робота актора на спектаклі, вихователя на занятті).
6. Концептуальні ознаки: наявність елементів роботи, що не піддається автоматизації; здійснення соціальної функції виховання; присутність інтуїції; специфічні професійні емоції; необхідність безперервної внутрішньої роботи [2, С.119].

Досліджуючи необхідність театральної майстерності та режисерських умінь вихователя в професійній діяльності, можемо стверджувати, що кожна гра є педагогічною або за певних обставин може стати такою [3, С.7]. Перебуваючи в ролі режисера, вихователь

має керуватися насамперед особливостями свого розуму і таланту, оперувати знаннями психолого-педагогічних особливостей дошкільників задля досягнення поставленої мети, так як режисер – автор вистави, так вихователь «постановник» освітнього процесу з використанням засобів театралізованої діяльності. Основні шляхи та засоби становлення *професійної компетентності педагогів* реалізуються в театральній ігровій динаміці через реалізацію *наступних завдань*: забезпечення науково-теоретичної, методичної та практичної допомоги педагогів щодо організації та керівництва театралізованою діяльністю дітей у дошкільному навчальному закладі;

- удосконалення професійних знань з питання організації театральній ігровій діяльності у дошкільному навчальному закладі засобами інтерактивних форм роботи;
- стимулювання та активізація саморозкриття кожного учасника, формування творчих якостей педагогів у взаємодії з вихованцями;
- розвиток самоаналізу, театральній акторській творчості, способів комунікації, емоційно-чуттєвої сфери, емоційної культури, артистизму та професійної майстерності;
- сприяння активній культурно-просвітницькій діяльності, ініціативній творчій синхронізованій роботі педагогів, координації взаємодії спеціалістів (вихователя, музичного керівника, хореографа, практичного психолога, логопеда) закладу з питання театральній ігровій діяльності дітей дошкільного віку;
- розкриття особливостей специфіки театрального мистецтва, педагогічний аналіз передумов успішної організації театрального простору, зокрема театральній ігрового середовища дітей у дошкільному закладі [10, с. 117]

Саме тому процес творчого розвитку дошкільників засобами театральній діяльності потребує від педагогів проходження «шляху набуття сценічної творчості»: розкриття таланту актора й режисера у процесі вдосконалення та набуття нових знань і вмінь зі сфери театральній педагогіки. Тому маємо підстави, щоб виокремити елемент ігромайстерності педагога – дошкільника як один з найефективніших засобів педагогічного впливу на комфортний та природний розвиток особистості, потужний виховний потенціал в освітньо-виховній роботі

Контрольні запитання

1. Дайте характеристику режисерським умінням педагога дошкільного закладу.
2. Якими є спільні особливості театральної творчості та педагогічного впливу?
3. Розкрийте творчі здібності педагога-ігромайстра.
4. Визначте спільні ознаки театральної творчості та педагогічного впливу.
5. Проаналізуйте професійні якості сучасного вихователя?
6. Що означає поняття «ігромайстерність»?